

Roadmap geothermie nodig om mogelijkheden te realiseren

Energieia

Hans van der Lugt

Gepubliceerd op: 29 april 2024

[Link naar het volledige artikel \(Energieia.nl\)](#)

De overheid moet een roadmap opstellen om de mogelijkheden te verwezenlijken die geothermie biedt voor verduurzaming van de warmtevoorziening, stelt Invest-NL. Ook moet de sector beter worden gefaciliteerd. Den Haag had afgelopen jaar een roadmap gereed willen hebben, maar dat plan liep vertraging op.

In Delft is op de campus van de Technische Universiteit eerder dit jaar een groot geothermisch project gestart voor warmtelevering aan zowel de TU als twee woonwijken in Delft. In het project werkt de TU samen met ontwikkelaar en producent van aardwarmte Aardyn, Energiebeheer Nederland (EBN) en Shell. (Foto: Helène van Rijn/ANP)

De ontwikkeling van geothermie blijft in Nederland achter op ambities van overheid en de aardwarmtesector zelf (zie verderop in dit artikel). Invest-NL heeft daarom “het initiatief genomen om de toepassing van geothermie in Nederland te versnellen”, schrijft het investeringsfonds van de overheid, “door waardevolle lessen te trekken uit de ervaringen van onze buurlanden”. In buurlanden Denemarken, Duitsland en Frankrijk is de toepassing

van aardwarmte wel succesvol. “We moeten aan de slag om robuuste financieringsmodellen, geoptimaliseerde regelgeving en sterke publiek-private samenwerkingsverbanden te realiseren.”

De focus in het onderzoek naar de ontwikkelingen in de drie genoemde buurlanden ligt op effectieve financieringsstructuren, ondersteunende regelgeving en het opbouwen van maatschappelijk draagvlak. “Deze factoren hebben significant bijgedragen aan de schaalbaarheid en economische haalbaarheid van geothermische projecten in die landen”, schrijft Invest-NL. “De analyse laat zien dat de implementatie in Nederland achterblijft door technische, financiële en maatschappelijke uitdagingen.” Het onderzoek is uitgevoerd door Well Engineering Partners (WEP) en de European Geothermal Energy Council (EGEC).

Tuinbouw is positieve uitzondering

De onderzoekers noteren dat er één sector is in Nederland waar aardwarmte wel met succes wordt ingezet: de glastuinbouw. Dit succes, stelt het rapport, is te danken aan de combinatie van een grote en continue warmtevraag, het beperkte aantal betrokken partijen (namelijk de tuinders zelf), de ondernemerszin van deze partijen, en het feit dat er verder geen extern warmtenet bij betrokken hoeft te worden.

Over het geheel genomen wordt de ontwikkeling van aardwarmte in Nederland echter gehinderd door “een aantal uitdagingen en hindernissen”, aldus de onderzoekers. Op beleidsvlak is er geen duidelijk langetermijnbeleid, in vergelijking met de onderzochte landen. Frankrijk en Duitsland hebben doelen geformuleerd voor 2030, en in Denemarken heeft men “consistent beleid” op het gebied van warmtevoorziening met een horizon van meer dan dertig jaar. Met andere woorden: Nederland heeft een *roadmap* nodig voor de ontwikkeling van geothermie met doelstelling voor de middellange (2030) en lange termijn (2040-2050).

Tegelijkertijd met het formuleren van deze doelen, stelt het rapport, moet de overheid de acceptatie van aardwarmte verbeteren door informatie te delen, transparant te zijn en lokale gemeenschappen in een vroeg stadium te betrekken. Dit gaat dan tegelijkertijd over de ontwikkeling van warmtenetten die essentieel zijn om aardwarmte ook werkelijk in te zetten in de verwarming van woningen en bedrijven.

Om projecten zelf te faciliteren moeten er een aantal zaken veranderen op de gebieden regulering (zoals versimpeling van vergunningsaanvragen), financiering en technologie. Qua financiering zien de onderzoekers dat traditionele financiële instellingen door risicomijdend gedrag zelden bereid zijn de opstartfase van een geothermisch project te financieren. Ook pensioenfondsen, die juist investeren voor de lange termijn, zijn zelden actief in geothermie.

“Het rapport benadrukt”, concludeert Invest-NL zelf, “dat we kunnen profiteren van de adoptie van robuuste financieringsmodellen, geoptimaliseerde regelgeving en sterke publiek-private samenwerkingsverbanden die elders succesvol zijn geïmplementeerd.” Dit is “essentieel” om een aantrekkelijker investeringsklimaat en een ondersteunende beleidsomgeving te creëren voor een duurzame en betrouwbare energievoorziening.

‘Trekker’ roadmap gaf opdracht terug

De mogelijkheden van geothermie zijn in Nederland al lange tijd veel besproken en er zijn al veel plannen gemaakt. Het huidige kabinet is in principe positief over aardwarmte. Hans Vijlbrief, inmiddels demissionair staatssecretaris Mijnbouw voor D66, schreef op 16 juni vorig jaar aan de Tweede Kamer dat hij een taskforce had opgericht voor versnelling van de ontwikkeling van geothermie. Deze taskforce had afgelopen herfst een roadmap moeten publiceren, aldus Vijlbrief destijds.

In een nieuwe brief van 19 december jongstleden, ditmaal aan de Eerste Kamer, is nog steeds sprake van een taskforce, maar Vijlbrief noemt geen datum meer voor oplevering van een roadmap. Het ministerie zegt desgevraagd dat de voorzitter van de taskforce om persoonlijke redenen zijn opdracht heeft moeten teruggeven. Een ambtenaar van het ministerie zelf zal nu de taskforce leiden. Naar verwachting komt “over een paar maanden” een nieuwe update over de stand van zaken rond geothermie.

Het huidige doel van het kabinet is om in 2030 15 PJ aardwarmte te realiseren, schrijft Vijlbrief op 25 april in zijn antwoorden op vragen uit de Eerste Kamer. In 2023 lag de [productie op 6,8 PJ](#), zo bleek eerder dit jaar – hoofdzakelijk gerealiseerd in de sector glastuinbouw.

Lange geschiedenis van plannen

Deze ‘roadmap in wording’ is niet het eerste plan. Het is het vervolg op een actieplan dat brancheorganisatie Geothermie Nederland in 2022 aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat aanbod. Het streven in het plan was een verviervoudiging van aardwarmte in 2030.

Enkele jaren eerder, in 2018, publiceerde Energie Beheer Nederland (EBN) een [masterplan](#) dat moest leiden tot een productie van 200 PJ aardwarmte in 2050. De warmteproductie uit geothermie was destijds 3 PJ.

Overigens publiceerde toenmalig Tweede Kamerlid Diederik Samsom (PvdA) in 2011 op eigen houtje al een warmteplan met een streven voor exponentiële groei van aardwarmte in een periode van tien jaar: [Nieuwe energie aanboren](#).

Bijlagen:

- [Geothermal lessons from Germany, Denmark and France for the Dutch Market \[pdf, 8,20 MB\]](#)
- Onderzoek EBN en TNO [Grootste seismisch onderzoek in tientallen jaren verkent mogelijkheden voor geothermie](#)